

A GKI Gazdaságkutató Zrt. előrejelzése 2015-re

(Összefoglaló a sajtó számára, 2014. december 15.)

A 2014. évi folyamatok a szeptemberben gondoltnál számszerűen kissé kedvezőbbnek (de valós tartalmukban nem eltérőnek), a 2015. évek – főleg a növekvő világgazdasági és politikai kockázatokkal, illetve Magyarország romló nemzetközi megítélésével összefüggésben - viszont bizonytalanabbnak látszanak. A GKI 2014-re 3,2%-os, 2015-re 2%-os GDP-növekedést jelez előre.

A **világgazdaság** és ezen belül az **EU** ideai növekedése valamivel alacsonyabb a vártnál, a gazdasági várakozások Európa-szerte kissé romlóak. Ugyanakkor az olajárak markáns csökkenése – amiben paradox módon az amerikai-orosz szembenállás fontos tényező – kedvező fejlemény, miközben a gázszállításokkal kapcsolatos bizonytalanság jelentős. Az EU-ban az előző évi stagnálás után 2014-ben 1,3%-os, 2015-ben 1,5%-os növekedés, az Euróövezetben enyhe recesszió után 0,8%, illetve 1,1%-os növekedés valószínű. Ez utóbbinál alig jobb, ráadásul lassuló a teljesítménye Németországnak (2014: 1,3%, 2015: 1,1%). A **Fed** befejezte a mennyiségi lazítást, de irányadó kamatlábának emelése 2015 közepe előtt nem várható. Az **Európai Központi Bank** irányadó hitelkamata mindössze 0,05%, ebben 2015-ben nem várható változás. Emellett az EKB a gazdaság élénkítését szolgáló mennyiségi lazításba kezdett, az **Európai Bizottság beruházási tervet** jelentett be (de ennek konkrét megvalósulása még bizonytalan). Miközben az EU-ban a gazdasági várakozások az elmúlt fél évben jellemzően enyhén romlóak voltak, Magyarországon – feltehetőleg a választási évtől sem függetlenül - sokéves csúcsuk körül ingadoztak. Novemberben az októberi, igen magas értékéhez képest kissé csökkent a **GKI-Erste konjunktúra-index**, az üzleti várakozások nem változtak, a fogyasztóiak viszont rosszabbak lettek.

A **2015. évi költségvetés** jól tükrözi a kormány gazdaságpolitikáját, melynek meghatározó eleme az államháztartási hiány **mindenáron való leszorítása** a túlzottdeficit-eljárás újraindulásának elkerülése, s ezzel az EU-támogatásokhoz való hozzáférés érdekében. Az ennek elérése érdekében alkalmazott **eszközrendszer** egyúttal azt is jelzi, hogy e cél mindenekelőtt a **hatalmi szempontokkal** (például tulajdon-átrendezés) összefüggésben értelmezhető. Az adópolitika nemzetközileg egyedülálló módon a személyi jövedelemadózásban egykulcsos módszert alkalmaz, miközben a vállalati szférában nemcsak az ágazatok között tesz különbséget, de azon belül is mindinkább progresszív adókulcsokat használ (pl. napicikk-kereskedelem, dohány- vagy reklámpiac). Ez súlyosan **piactorzító és tisztességtelen versenyt** okoz. A **kiadási oldalon hiányzik** a nagy rendszerek **szakmailag megalapozott átalakítása**, a kiadáscsökkentés így megszorításként és nem átalakításként hat, **súlyos károkat okozva például az oktatásban vagy az egészségügyben.**

2015-ben a 2014. évihez hasonló bruttó béremelkedés várható azzal, hogy a minimálbér feltehetőleg az 1,8%-ra prognosztizált kormányzati inflációhoz közeli mértékben (legfeljebb 2%-kal, vagyis az ideai 3,6%-nál sokkal kevésbé) emelkedik, miközben az infláció a GKI szerint 0-ról 2%-ra nő. Így a **reálkereset és a reáljövedelem szinte stagnál** (1 illetve 0,5%-kal emelkedik). A **fogyasztás ennél gyorsabban**, az ideihez hasonló ütemben, 1-1,5%-kal bővül. Ebben szerepe van a devizahitelek tehercsökkentésének. A lakosság **nettó hitel-visszafizető** marad.

Az állóeszköz-felhalmozáson belül sem az állami, sem az üzleti szférában nem várható bővülés. Így a 2014. évi 13%-os emelkedés után 2015-ben stagnálás várható. Az EU-ból származó támogatások beáramlása 2015-ben már várhatóan csökken. Nagy a kockázata annak, hogy a kormányzat jelentős erőfeszítései ellenére az EU-támogatások 5-8%-a, mintegy 400-800 milliárd forint benntarthat a rendszerben. Az MNB az alacsony alapkamattal, a növekedési hitelprogrammal és egy, főleg a befagyott kereskedelmi ingatlanok kivásárlására alapított eszközkezelővel („rossz bank”) igyekszik

serkenteni a gazdaságot. A belföldi piaci kereslet lanyhasága, a **befektetési környezet bizonytalansága** – ezen belül az állami beavatkozások, piac-átrendezések, államosítások és egyedi jellegű sávós adóztatások mind kiterjedtebbé válása – a fejlesztések banki szempontból is gyakran kérdéses megtérülése, továbbá a bankrendszer kivézetése miatt azonban az **általános beruházási és hitelezési hajlandóság szerény**. A külföldi tőke kiáramlóban van az országból, a jogbiztonság hiánya miatt a hazai tőke jelentős része is kivár.

A 2014 II. negyedévi magyar növekedési csúcs után a III. negyedévben megkezdődött a GKI által prognosztizált **fékeződés**. A növekedés **hajtóerőinek** – az európai konjunktúra javulása, az EU-támogatású fejlesztések felpörgetése, a rezsicsökkentés vásárlóerőt növelő hatása – **dinamizáló hatása már kimerülőben** van. Ráadásul a nemzetközi politikai és gazdasági bizonytalanság fokozódik, miközben az államosító, piac-ellenes és korrupciógyanus gazdaságpolitika miatt Magyarország külföldi megítélése tovább romlik. A 2014. évi 3,2% után 2015-ben várható 2%-os magyar GDP-dinamika még magasabb az EU 1,5%-os átlagánál, de míg az EU-ban ez szerény gyorsulás, nálunk lassulás következménye. Ez az ellentétes tendencia **2016-ra** már az olló fordított nyílásához, a 2%-os **EU-növekedéstől elmaradó**, 1,7%-os **magyar** növekedéshez vezethet.

2015-ben a bel- és külföldi kereslet lanygulása következtében **szinte minden ágazat dinamikája lassul**, de visszaesésre csak a pénzügyi ágazatban kell számítani, az ingatlanszektorban pedig már minimális bővülés várható. A leggyorsabban az ipar fejlődik, az építőipar növekedési üteme nagyot zuhan, de így is átlag feletti lesz. A kiskereskedelemben a kormányzati szabályozás durván beavatkozik a piaci folyamatokba, de ez – a szándékolttal ellentétesen – várhatóan nem rendezi át lényegesen a piac szerkezetét, miközben rontja az egész ágazat színvonalát, s áremeléseket okoz. A magyar kivitel idén kissé gyorsult, de négy év után először az import volumenének bővülése meghaladja az exportét. Jövőre a bizonytalan európai konjunktúra és az autóiipari beruházások termelésre gyakorolt hatásának bázisban való megjelenése következtében az áru- és szolgáltatásexport valamint az import volumene is lassul, de az utóbbi erőteljesebben. A magyar gazdaságban 2014-2015-ben folytatódik a pénzügyi GDP és a hitelállomány évek óta tartó leépülése, a banki nyereség eltűnése, a szavatoló tőke kényszerű emelése. Az MKB és a BB állami tulajdonba kerülésével a **magyar banki tulajdon aránya** már jóval meghaladja az 50%-ot. Ennek azonban **előnyei nem, csak kockázatai láthatók**. Az **állami tulajdonú** bankrendszer **nagy veszélye**, hogy független kontroll híján a hitelezésben nagy szerepet kapnak a szubjektív szempontok, ami kockázatosá teszi működésüket, s gond esetén állami tőkepótlásra szorulnak. A „rossz bank” is alkalmat adhat az e hitelek fedezetül szolgáló vagyontárgyak „speciális” céloknak megfelelő – például kiválasztott ügyfeleknek való értékesítéssel történő – hasznosítására.

2014-ben látványosan, 5%-kal emelkedik a **foglalkoztatás** és éves átlagban 10,2%-ról 7,8% körülire csökken a **munkanélküliség**. **Ez azonban félrevezető**. A **valódi** – itthon dolgozó, nem közmunkás – munkavállalók számának növekedése **lényegesen kisebb** a statisztikailag kimutatottnál. 2015-ben legfeljebb 1%-os foglalkoztatás-bővülés és 7,5%-os munkanélküliség várható, részben a közmunka további kiterjesztése, a szociális segély szinte megszüntetése következtében.

A GKI előrejelzése szerint 2014-ben és 2015-ben is – ha **nem is pontosan a költségvetési törvény által előírt** folyamatok révén –, de **teljesülni fog a tervezett 3% alatti illetve 2,4%-os GDP-arányos államháztartási hiány**, sőt az EU és a pénzügyi befektetők által esetleg megkövetelt, a most előirányozottnál is kisebb jövő évi deficit is **valószínűleg elérhető évközi intézkedésekkel**. 2015-ben az államháztartás elsődleges bevételei (pl. áfa) mintegy 200 milliárd forinttal lehetnek kisebbek az előirányzatnál (beleértve az üzemanyagár-csökkenés okozta kiesést is). Tisztázatlan az állami vagyonbevételeknél várt 169 milliárd forint forrása. A bevételi oldal bizonytalansága tehát mintegy 370 milliárd forint. Ugyanakkor a költségvetési kiadások között **sajnálatos megtakarítás** is várható az uniós támogatások előirányozottnál kisebb lehívhatósága, s ezzel kisebb önrész-igénye miatt. Az államháztartás többi kiadási tétele viszont inkább **alábecsült** (például az egészségügyben vagy a közoktatásban). Valószínű, hogy néhány versenyjogi vagy korrupciógyanus kérdésben – például az

aszfalt-ügyben - az EU visszakövetelheti a már folyósított támogatást, illetve büntetést is kiszabhat. A kiadási oldalon így összességében mintegy 20 milliárd forintos megtakarítás valószínű. Ez azt jelenti, hogy az államháztartás 877 milliárd forintra tervezett hiánya mellett még **mintegy további 350 milliárd forint (a GDP 1%-át kitevő) bizonytalanság** érzékelhető, miközben az Országvédelmi Alapban csak 30 milliárd forint van. Végeredményben évközi korrekció nélkül, az Országvédelmi Alap befagyasztása esetén is pénzforgalmi szempontból a **hiány kb. 1 százalékpontos túllépésének** van reális kockázata. Ennek megakadályozásához **évközi intézkedésekre** lesz szükség, amelyek **tovább fogják rontani a növekedés feltételeit**. Nincs ok ugyanis annak feltételezésére, hogy az évközi kiigazítás eszközszerkezere szakmailag megalapozottabb lesz, mint a költségvetésé.

Az EU idén már három értékelésében is jelezte: **nincs rendben a magyar adósságpálya**, ami a közelmúltban megújított szabályok mellett **3% alatti hiány esetén is a túlzottdeficit-eljárás újraindításához vezethet**. Magyarország esetében három év átlagában évi 1 százalékpont körüli adósságráta-csökkenést, illetve a 2016-ig tartó átmeneti időszakban a strukturális hiány megfelelően alacsony szintjét (javulását) kellene elérni. (A szabály szerint Magyarországnak a túlzottdeficit-eljárás lezárását követő három évben, vagyis 2016-ig el kell érnie középtávú költségvetési célját, konkrétan az 1,7%-ban meghatározott strukturális hiányt.) Ennek ellenőrzése során az EU az **egyenletes közeledést** vizsgálja. Ezután válik élessé az ún. **egyhuszados szabály**, vagyis minden évben egyhuzaddal csökkenteni kell a GDP-arányos államadósság 60% feletti részét, ami esetünkben kb. évi 1 százalékpontot jelent. Az **államadósság csökkenését** bemutató és a Költségvetési Tanács által elfogadott adatok 0,9 százalékpontos javulást prognosztizálnak 2015-re. Ez azonban a **magyar adósságszabálynak**, nem pedig az ún. maastrichti adósságnak felel meg, vagyis a devizaadósságot a megelőző év végével azonos árfolyamon veszik figyelembe. Mivel a GKI árfolyam-prognózisa 2015-re 12 forintos gyengüléssel 320 forint/euró, s az MNB számításai szerint minden 10 forint/euró gyengülés kb. 1,1 százalékponttal növeli az adósságrátát, a tényleges (a nemzetközi szervezetek által figyelt) adósságráta a költségvetési javaslatban foglaltak megvalósulása esetén **valójában emelkedik**. Emellett az EU november eleji, 2015-re szóló előrejelzése lényegében változatlan és igen magas, 2,8%-os strukturális deficitet jelez előre 2015-re, ami 1,2 százalékponttal haladja meg a kormány (1,6%-os) célját. Ezért a 2015 tavaszi EU előrejelzéskor könnyen napirendre kerülhet a túlzottdeficit-eljárás újraindítása, illetve ennek elkerülésére évközi intézkedésekre kerülhet sor.

Az államadósság csökkentéséhez most decemberben és jövőre is a kincstári tartalék átmeneti leépítésére és a forint jelentős erősödésére lenne szükség. Felettből kétséges, hogy ez megismételhető. A helyzeten javíthat, ha a **magán-nyugdíjpénztárak** maradék, mintegy 200 milliárd forintos vagyonának államosítását – mely egyébként ismét a jövő felélését jelentő, a jogbiztonságot durván sértő lépés – legalább ezen összeg államadósság-csökkentésre fordítása követné. A másik a jegybank még fel nem használt, továbbá a devizahitelek kivezetésével összefüggő **hatalmas árfolyamnyereségének** költségvetésbe fizetése, majd annak államadósság-csökkentésre fordítása lehetne. Ez – az előbbi eszközzel szemben – kifejezetten jogállami és piacgazdasági megoldás lenne.

A **külső egyensúly masszívan aktív**, de ennek mértéke 2015-ben **csökken**. Idén az áruforgalmi egyenleg romlását ellentételezni tudják a fejlesztési célú nettó EU-transzferek, jövőre viszont az utóbbiak érdemi, 4 milliárd euróról 2 milliárd euróra való csökkenését nem tudja pótolni a külkereskedelmi aktívum visszatérő bővülése. Magyarországon 2014-ben **átmenetileg megszűnt az áremelkedés**, noha a 2,1%-ra csökkent alapkamat és az éves átlagban mintegy 3,5%-kal gyengülő forint elvileg inflációs hatású. Ezt segítette a világszerte alacsony árdinamika, de meghatározó szerepe az ún. rezsicsökkentés fenntarthatatlan elemeinek van. Az év utolsó hónapjaiban – a különösen alacsony bázis miatt – némi áremelkedés kezdődik, ami a rezsicsökkentés kifizetésével és az adóemelések hatására 2015 egészében is tart. Ugyanakkor a világpiaci energiaárak mérséklődése, sőt zuhanása közepette – bár az energiaszolgáltatók veszteségesek - csökken a kényszer a rezsicsökkentés hosszabb távon gyors korrekciójára, miközben az importárak is kedvezően alakulnak. Így **2015-ben 2% körüli áremelkedés** várható. A jegybank a kamatszínvonal tartására törekszik, s ennek érdekében várhatóan elfogadja a forint éves átlagban **akár 320 forintig való gyengülését**.

A GKI prognózisa 2014-2015-re

	2012	2013	2014 előrejelzés	2015 előrejelzés	
	tény			szeptember	december
GDP termelés	98,5	101,5	103,2	102	102
Mezőgazdaság (1)	77,4	115,1	107	100	100
Ipar (2)	98,8	96,5	105,5	104	104
Építőipar (3)	94,2	106,6	115	106	103
Kereskedelem (4)	99,9	106	103	101	101
Szállítás és raktározás (5)	98,4	102,5	103	102	102
Információ, kommunikáció (6)	103,9	101,0	103	102	102
Pénzügyi szolgáltatás (7)	97,2	97,4	96	99	99
Ingatlanügyletek (8)	98,2	100,6	100	101	101
Szakmai, tudományos, műszaki, admin. tev.(9)	100,7	104,3	105	102	102
Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	101,8	105,3	100	100	100
Művészet, szórakoztatás (11)	96,2	102,7	103	100	100
Magnövekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	99,1	100,6	104	102,5	102,5
GDP belföldi felhasználás	97,0	101,2	104	101,7	101,7
Egyéni fogyasztás	98,0	100,2	101,2	101,2	101,2
Állóeszköz-felhalmozás	95,8	105,2	113	100	100
Külkereskedelmi áruforgalom					
Export	100,9	104,8	107	105,5	105,5
Import	100,0	105,0	108,5	105,5	105,5
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	105,7	101,7	100,0	102,5	102,0
Folyó fizetési és tőkémérleg együttes egyenlege					
milliárd euró	3,6	6,6	6,5	6,5	5,5
a GDP százalékában	3,6	6,6	6,4	6,5	5,3
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	11	10,2	7,7	8	7,4
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-1,9	-2,2	-2,9	-2,5	-2,4

Forrás: KSH, **GKI**

Gazdasági mutatók hároméves átlagos változása, 2011-2016 (százalék)

Év	GDP	Ipari GDP	Állóeszköz- felhalmozás	Fogyasztás	Infláció
2011-13	0,6	-1,6	-0,5	-0,4	3,8
2014	3,2	5,5	13	1,2	0,0
2014-16	2,3	4,2	2,4	1,1	1,7

Forrás: KSH, GKI